

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

KLADÉK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

Tanulságok.

Ha az elmúlt parlamenti küzdelmeken végig tekintünk, társadalmi életünkben szomorú visszaesést kell tapasztalnunk. Visszaesést, mely alkalmas arra, hogy a magyar társadalmat önzetlenül szerető lelkekben a kétségbeesés csiráját keltse ki. Mert ez a visszaesés, az államok mai fejlődésében a magyar társadalom önálló haladási képességének tudatos megbénítására vezethető vissza. Egyetlen kérdés merülhet csak fel ezen szomorú tapasztalatra, a lelkekben és ez a következő: ki, mi az, akit, vagy amit a tudatos megbénítás büne terhel?

Mikor Széll Kálmán a kormányelnökséget elvállalta, öröm ujongás zugott végig a hazán. Mindenki meg volt róla győződve, hogy Széll Kálmán kormányzása a magyar társadalom felvirágzását jelenti. És Széll Kálmán többször ki is jelentette, hogy a társadalom működésére a haza felvirágzásának érdekében elkerülhetetlenül szükség van. Sőt tovább is ment. Nem elégedett meg az egyszerű kijelentéssel, hanem a kormányzói eszközöket is felhasználta arra, hogy a társadalomban egyelőre humanitarius, majd közgazdasági tevékenységet fejtsen ki. Még a törvényhozási tényekre sem fektetett talán oly súlyt, mint ezen szándékának tudatos megvalósítására. És mi történt?

Az ellenzék Széll Kálmánnak legnemesebb intenczióit megakadályozta az obstrukcióval, melyet Széll Kálmán hasztalanul iparkodott legyőzni a passzív resistenciával.

Minden társadalmi akció megszűnt s ennek a megszűnésnek a visszahatását csakhamar megérezte iparunk. A belföldi hitel megingott, a külföld is bizalmatlankodni kezdett. Az egyének munkaerejét teljesen abszorbeálta az a hőség, mely nemzeti ideálokért hevítette a lelkeket.

Nem tagadom én, fény volt mindenfelé, ragyogó vakító fény, mely körül hősi dalokat énekeltek, mely körül lelkesedünk, amely előtt leborultunk,

nem is gondolva arra, hogy ez a csodás ragyogással, elképzelhetetlen fényvel lobogó tűz valónk eszményi szárnyait megperzselheti. Nem csak hogy a szárnyperzseléssel, de még életünkkel sem gondoltunk.

És ebben a csodás mámorban észre sem vettük, hogy a míg mi merő eszményiségben tobzódunk, hogy amíg mi az igazságot ma már csak a szellemek szférájában jogosult mámorral kergettük, addig körülöttünk a megizmosodott magyar állameszme irigyeinek társadalmi komoly munkát fejt ki minden téren, a magyar társadalom rovására. Mi csak daloltunk, mi csak égtünk lelkesedésünk tüzeiben, melyet öntudatlanul szítottak.

És ennek a lelkesedésnek első áldozata Széll Kálmán lett. Az ellenzék nem sajnálta az áldozatot.

Utánna jött Héderváry, aki a társadalmi élet hiányában, mint gyakorlati politikus, oly eszközökkel kísérlette meg elfojtani a lelkesedést, amelyek gyengének bizonyultak. Lemonlott ő is.

Jött ezután Tisza István. Ennek sikerült megteremteni a békét. Sikerült neki meggyőznie a legtisztább lelkű 48-as Thaly Kálmánt, hogy a magyar lelkek lelkesedésének heve észrevétlenül emészti majd meg a lelkek erejét. Sikerült neki meggyőznie a politikai akarnokokat, hogy a fejlődés legbiztosabb mérve a természetesség, mely ugrásokat nem tűr, csak pusztulás árán.

A jobb, az értelem által keltett meggyőződés nyugalomban Tisza István meghozta a magyar levelezést, a magyar tüzéséget, a kétéves katonai szolgálatot. Az ellenzékiek álmat megvalósította. Haza hozatja diadalmenettel Rákocyt fegyelmünk hamvait is.

A társadalom éledni kezdett. De a visszavonás szelleme ekkor belopódzott az ellenzék lelkébe. A gorosz azt kezdte sugdosni, hogy Tisza István kirántja alólatok azt a talajt, amelyen még volt értelme agitációknak, hogy fenyegeti a mandátumot.

És ekkor, mint a megbolyga-

tott darázs-fészek lakói törtek elő. Megragadták a legelső alkalmat, hogy agitációjuknak új alapot teremtsenek, hogy létjogosultságukat a nemzet előtt plausibilissé tegyék. A társadalmat ismét megakadályozták oly komoly munkában, melynek vége bizonyára az ellenzéknek emelt díszes mauzoleum lett volna, amelynek díszes egésze azonban a munka érdemét, és kövei, neve a lelkeket a komoly társadalmi munkától elterelő ellenzék kimulását hirdették volna.

Igen, a társadalmat ismét elterelték a komoly munkától. Nem azzal törődnek, hogy szent ereklyeként haza szállítsák Rákoczy hamvait, melyektől a nemzet erőt merithetett volna; nem azzal, hogy megvalósítsák a nemzet régi és immár Tisza István gróf, magyar kormányelnök révén megvalósításra váró álmait; nem azzal, hogy a kétéves katonai szolgálat behozatalával új közgazdasági fellendülést biztosítsanak a magyar nemzetnek, hanem hogy népgyűléseket rendezzenek, elvonják a népet a munkától, megakadályozzák a népet abban, hogy értelmi életet szerezzen magának, hogy megismerje, miszerint a nemzetek életében minden közjogi filozofema értéktelen az anyagi, a mindennapi élet realizmusában, hogy ez a realizmus lehet csak a bányász, mely a gyémántokat a bányából kiássza, hogy minden más lelkesedés szél, vihar, orkán, mely a gyémántot takaró földrétegeket átfurhatatlanná vastagítja, mely a gyémántot kereső izmokat petyhüdtté teszi.

Pedig Magyarország történelméből megtanulhattuk volna, hogy a magyar nemzetet mindig csak ez a realizmus tette nagygyá — kicsinynyé, gyöngevé, pedig mindig a maihoz hasonló politikai belforradalmak silányították le.

Különösen meggondolhatnák ezt ma, mikor a körülöttünk hatalomban bámulatosan növekedő államok társadalmától is példát vehetnének; mikor már elég érett a magyar elme arra, hogy megfontolja, miszerint speciális viszonyaink között létünk biztosítására nem az eszményik, nem a reminiscenciák

vezetnek, hanem a realizmus és az eszményi, a reminiscencia csak a csüggedő lelkesítésre, de nem erejének visszaadására alkalmas.

Ők ma csak lelkesedve éhezni tanítják meg az embereket, lelkesedve elsatnyulni, mert a valóságban még azt sem engedik meg, hogy a nemzet élvezze minél előbb azokat a vívmányokat, melyeket Ő felsége a király Tisza István révén nekünk biztosított.

Még itt az ideje, még meggondolhatja az ellenzék, hogy a kiéhezett, az éhezéssel ingerelt nép könnyörtelen romboló, akinek megfékezése csak új romok árán lehetséges.

És a nép bizonyára választani tud az éhezéssel lelkésítő és a kenyeret adó erő között, ha ez a kenyeret adó erő a kenyeret nem is kifogástalanul terített asztalon nyújtja a nemzet felé.

Dugovich Imre.

BAJAI HIREK.

— Saját tudósítónktól. —

Baja, dec. 5.

— **Decemberi közgyűlés.** Már tegnap közöltük, hogy a bajai tisztújítás, mely a mostani munkás éra teljes diadalával kecsegtet, f. hó 9-én megy végbe *Bezerédy* István főispán elnökle alatt. A közgyűlés tárgysorozatából kiemeljük a következőket: A hat évi megbízás lejártával üresedésbe jövő tisztviselői állásoknak választás utján való betöltése. A m. kir. belügyminister úrnak leirata az ásvány-, forrás- és gyártott vizek után fizetendő városi fogyasztási adóról alkotott szabályrendelet tóváhagyása tárgyában. Ugyanannak körrendelete a központi választmányoknak újból való megalakítása iránt. A m. kir. honvédelmi minister úrnak körrendelete a katonai (honvéd) élelmező raktárak kézi bevásárlásainak ismertetése tárgyában. Ugyanannak körrendelete a cs. és kir. közös hadsereg hatóságai által a magyarországi polgári hatóságokkal és magánfelekkel folytatandó hivatalos levelezésnek újból szabályozása tárgyában. Az igazoló választmány jelentése a legtöbb adót fizető bizottsági tagok névjegyzékének az 1905. évre történt kiigazítása tárgyában. Polgármester előterjesztése a folyó év végével kilépő törvényhatósági bizottsági tagok helyeinek választás utján leendő betöltése iránt. A városi tanácsnak jelentése a közlegelő bérbeadása iránt meghirdetett újabb árverés tárgyában. Ugyanannak előterjesztése a szegényházi élelmezés rendszerének megállapítása iránt.

Ugyanannak javaslata a városi színház építése ügyében. Ugyanannak jelentése a városi polgári és elemi iskola építési vállalatának biztosítása iránt megtartott árlejtés eredményéről.

— **Utazás a bajai hid körül.** A Bajai Friss Ujság vasárnapi számában ily címen illetéktelenül kritika tárgyává teszi a bajai hid ügyében kifejtett véleményünket. A kised replikára, mely minden érv nélkül szökőködik, nem válaszolunk. Csak annyit jegyzünk meg, hogy mi Baja város közgazdasági életének alapos ismerete nyomán irtuk meg, miszerint a vasuti hid — közuti áthidalás nélkül, a bajai specialis érdekekre csak félsikert jelent. Azt a meggyőződésünket is fentartjuk a B. F. U.-gal szemben, hogy az áthidalás nem Rajk Aladár ellenzéki képviselő, hanem a bajai szabadelpárt agilis vezérembereinek az érdeme. Aki nekünk ennek ellenkezőjét bebizonyítja, annak nézetét tiszteljük, a Bajai Friss Ujságot pedig ezennel — tiszteltetjük.

— **A bajai közigazgatási bizottság** e hó 7-én délután 5 órakor tartja rendszerinti ülését.

Tisza István gróf.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, 1904. dec. 3.

Tisza István gróf magyar miniszterelnök, így írja ezt a berlini „Der Tag“ legutóbbi számában: eltökélte, hogy a harcot az ellenzékkel, helyesebben ellenzékkel, a melyeknek 180 szavazata 240 kormánypárti szótöbbséggel áll szemben, végig küzd. Mindenesetre célszerűbb volna ha tavasszal ültetett volna össze, akkor, a mikor a közvéleménynek és a Háznak hangulata az obstrukció ellen, nyomban az obstrukció lezajlása után, elkeseredettebb lett volna.

Akkor azonban megbékélték, az a béke azonban nem soká tartott; mind a két fél fenyegette egymást és Tisza gróf, a ki az eldöntetlen helyzeteket úgy látszik nem szerette, a döntést akarta provokálni. E mellett megvetette a tartuffeszerű alakoskodásokat és nyíltan jelentette ki, hogy a házszabály rendelkezéseivel teszi magát, mert a rosszabb törvénysértéseknek elejét akarja venni. Ebben támogatta a többség és lépéséhez megszerzi választások révén az egész nemzet jóváhagyását is.

Tisza István gróf azt a feladatot tűzte ki célul, hogy munkaképes parlamentet teremtsen, olyant, a mely alkotmányos jogait gyakorolni fogja és ennél fogva jogában lesz majd követelni, hogy Ausztria is teljesítse Magyarországgal szemben köteleseit, a mint ezt a pragmatika sankcio és az 1867-es törvényhozás előírják. Vajjon Tisza István grófnak sikerül-e hazafias programját keresztülvinni, ezt a jövő mutatja meg. A politikában is, a háboruban is végre is a siker a döntő. Ha Tisza keresztülhatol, abban az esetben mint határozott államférfiut fogják ünnepegni. Ha azonban nem győz, akkor ráfognak majd, hogy meggondolatlanul cselekedett.

Tisza István gróf ellenfelei tudják, hogy mit akarnak; mindenekelőtt azt, hogy ezt a reájuk veszedelmes kormányelnököt megbuktassák, aztán pedig, hogy kevésbé energikus miniszterelnököt kapjanak. Hogy azután a szabadelpártból kiléptettek mit akarnak, azt ők maguk sem tudják.

A romai kuria a legnehezebb helyzetekben talál expedienst és így cselekszenek a magyar politikusok is. Nem kizárt tehát, hogy ebben az esetben is kompromisszum lesz a vége.

A legjobb forrásból szerzett értesülésünk szerint a képviselőház legközelebbi ülését hétfőn, december hó 12-én tartja meg. U. i. ezen a napon nyitják meg a negyedik ülésszakot.

A képviselőház ülését megelőzően úgy a szabadelpárt vaia mint az ellenzéki pártok is, persze külön-külön értekezletre gyűlnek egybe.

Megyei tiltakozások.

Zomborban mint nekünk jelentik, a vasárnapi ellenzéki népgyűlésen mintegy negyedszázados voltak, az ifjúságot is beleszámítva. Bezdánból harminczan jelentek meg a gyűlésen a környék többi ellenzéki pártja nem képviseltette magát.

Ujvidéken az új párt vasárnap alakuló gyűlést tartott, a melyen Bánffy Dezső báró és Hock János képviselők az új párt programját, a gazdasági önállóság és a választási reform szükségességét hangoztatták. A hallgatóság körülbelül 700 főnyi volt.

HIREK

— **Főispáni kinevezés.** Reszerédy István főispán törvényadta jogánál fogva dr. Jankura Miklóst a bajai közkórházhoz alorvossá nevezte ki.

— **Szabadka a D. M. K. E. közgyűlésén.** A Délvidéki közművelődési Egyesület ez évi rendes közgyűlése tudvalevőleg Temesvárott december hó 8-án lesz megtartva. Szabadka város közönségét a közgyűlésen dr. Biró Károly polgármester fogja képviselni.

— **Jótékony alapítvány.** Freudenberg testvérek édes atyjuk néh. Freudenberg Márk keresk. tanácsos emlékezetére 1000 koronás alapítványt tettek szegénysorsu gymnasiumi tanulók segélyezésére. A közoktatásiügyi miniszter az alapító levelet jóváhagyta és egyben az alapítóknak köszönetét fejezte ki.

— **Eljegyzés.** Lehrer Henrik és kir. százados a szabadkai hegyőrségi tisztikar közkedvelt tagja ma tartotta eljegyzését Szegeden Szathmári Enyedi Károly kir. tanácsos ny. máv. üzletvezető nagyműveltségű leányával, Irénnel.

— **Kinevezések.** Az igazságügy-miniszter Proksch Mátyas ujvidéki ügyészégi irnokot az ujvidéki törvényszékhez irnokká nevezte ki. A pénzügyminiszter Fejérvary István ujvidéki adóhivatali gyakornokot a kézdívasárhelyi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adóhivatali díjtalan gyakornokot ugyanoda díjas gyakornokká nevezte ki.

— **Egyházmegyei hír.** Gauder István vaskuti káplánt az érseki hatóság a futaki plébániához helyezte át.

— **Magyar nők a tüdőbetegkért.** A József főherceg Szanatórium Egyesületének eddig százötven helyen alakult hölgybizottsága. A megyében legujabban Ujvidéken Piukovich Ferencré, Zentán Zákó Miláné, a zentai járásban Buday Pálné, álltak a szanatóriumi hölgybizottság élére.

— **Ösztöndíj kiosztás.** A város tanácsa a legközelebbi napokban fogja a néhai dr. Zomborcsevics Vince-féle 2000 koronás és a Matkovics-féle ugyancsak 2000 koronás alapítványok kamatainak szétosztását eszközölni. Az alapító levelek értelmében az előbbi alapítvány kamataiban szegénysorsu polgári fiu és leány iskolai növendékek, az utóbbiában pedig gymnasiumi tanulók fognak részesülni.

A bács-almási posta. Él Bács-Almásan Piukovich József nevű földbirtokos. Gazdag ember, akinek a létéről még a bács-almási posta is tudhatna. Szomorú világításban tüneti fel ezt a postahivatalt az a körülmény, hogy a Piukovich József címére küldött leveleket és hírlapokat ezzel a megjegyzéssel küldi vissza: „nem kézbesíthető, „meghalt“ stb. Egész halom ilyen visszakerült küldeményt bocsáthatunk a postaigazgatóság rendelkezésére.

— **Miniszteri köszönet.** A vallás és közoktatásiügyi miniszter köszönetét nyilvánította Magyar-Kanizsa község közönségének egy siketnéma gyermeknek ujabban felajánlott 210 korona segélyért.

— **Kettős házasság miatt letartóztatva.** A szabadkai rendőrség ma letartóztatta Kovács János helybeli IV. körű cipészt a szekszárdi törvényszék által kibocsájtott körözvény alapján. A letartóztatás kettős házasság büntetének vádjá miatt történt. Kovács ugyanis, aki 1878-ban Eszéken házasságra lépett Schmidl Éva nevű hajadonnal, a házassági kötelék érvényben léte dacára 1889. ujabban házasságot kötött Duna-Földvárott Szabó Máriával. A körözvényben ismertető jelölés pupos volta van kitüntetve és ezért ismerték fel a szemfüles rendőrök.

— **Popoff-féle orosz karaván** teák főraktára.

„HUNNIA RUM“ a legfinomabb tea rumok egyike, 1 liter ára egy próba csomag orosz teával K 2.20. Legfinomabb Jamaica Rumok, Francia Likőrök és igeu finom Likőr Eszenciák legjutányosabb árban kaphatók ZALÁN BÉLA droguistáná. Szabadka, Kossuth-utca.

Menjek — ne menjek ?

Jelenet a képviselőháznál: november 18. esti ülése után, egy nagynevű politikusnak budai lakásán. Személyek: férj, feleség.

Férj (különös ismertető jelei: kopasz fej, kandurbajusz): Nos, asszony mit szölsz a mai üléshez?

Feleség: Azt, hogy én mégis csak mulatságosabbnak tartom a városligeti Barokaldit, mint a képviselőházat.

Férj: Hogy beszélhet így egy volt miniszternek a felesége? Ugy látszik tényleg nincs érzéked a politika iránt. Feleség (naivan): Hát politika az, a mi ma ott történt?

Férj: Elhiszem azt; még pedig a javából.

Feleség: Na, akkor igazad van, hogy nem értek a politikához, mert én azt, a mit ti ma párlamentnek neveztek, komédiának néztem.

Férj (szemrehányással): De asszony, asszony!

Feleség: De férjecske, férjecske! Valljuk meg csak, hogy a te időben, ugy értem, mikor még te ültél az első bársonyszékben, magad is komédiának nézted az ellenzéknek ezt az egész alkotmányosdíját.

Férj: Az akkor volt, akkor az ellenzék csak cincogott ahhoz képest, ahogy ma ordított, Édesem, ez a mai nap lélekemelő, megrázó látványokban bővelkedett.

Feleség: Meg kell vallanom, kedvesem, hogy egyáltalában nem osztom a véleményedet. A lélekemelő, megrázó látványok rendesen mély nyomot hagynak vissza az ember lelkében, a mit a mai napról nem mernék állítani. Mindössze csak arra emlékszem, hogy mint verte Rakovszky a taktust az Apponyi éljenezéséhez. Csodálom, hogy nem szakadt ki a karja.

Férj (lelkessülten): Hát a székdobálások!

Feleség: Ugyan kérlek, csak nem vetted komolyan? Rám olyan benyomást tett, mintha éretlen gyerekek lapdázta volna. Hanem tudod, hogy mi volt igazán lelkesítő látvány?

Férj: Nos, mi!

Feleség: A kormánypárt elszántasága s erejének a megnyilatkozása. Azokon az embereken meglátszott ma, hogy meggyőződésből, valami felsőbb szentségtől meghihletve cselekedtek. Barátom, ez nem volt ma az a fejtől lógató mameluk-tábor, mely annak idején néked ült a hátad mögött, hanem egy olyan csapat, melynek minden egyes tagjának homlokát a hazaszeretet dicsfénye övezte. Azok ma, látod, egytől egyig férfiak voltak. Hej, ha ilyenek lettek volna te alattad!!

Férj: Hü, a szeredáját, asszony! Hát ez a hitvesi hűség? Mikor én ellenzékbe megyek, akkor te kormánypárti leszel? Pedig annak idején te tüzeltél, hogy ne áruljak velük többé egy gyékényen. Tegnap ugy, ma meg így beszélsz? Hát felcsaptál Apponyinak?

Feleség (megbotránkozással): Kikérem magamnak, hogy ilyen összehasonlításokkal sértegezz. A mi azonban azt illeti, hogy kormánypárti lettem, megjegyzem, hogy a szabadelpvő gárdához tartozni ma annyi, mint olyan hazafinak lenni, a kiknek Kossuth Lajos azt izente...

Férj: Ej ha!

Feleség: A bizony De meg kell jegyeznem azt is, hogy én csak Széll ellen tüzeltem, de azt tanácsoltam, hogy várj és légy türelmes, míg ismét tettekkel tényezőkre lesz szüksége az országnak. Te azonban elgaloppiroztad magad és most tétlenül itt ülsz és töprengsz mint Hamlet. akarom mondani Apponyi, hogy menni vagy nem menni?

Férj: Ebben bizony igazad van. De, ha olyan okos voltál akkor, hát mondd meg most is, hogy mit tegyek? Menjek, vagy ne menjek a Hungáriabeli ölelkező estélyre?

Feleség: Ez magasabb politika, a mihez már csakugyan nem értek. Küldj el Eötvös Károlyért, adjon ő tanácsot.

